

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2538 สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความนิยมนต่างกัน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นสหศึกษา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 84 โรงเรียน จำแนกโรงเรียนตามระดับความนิยมของผู้ปกครอง คือนิยมมาก นิยมปานกลาง และนิยมน้อย ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่ม ที่ได้รับความนิยมนต่างกัน กลุ่มละ 5 โรงเรียน รวมทั้งหมด 15 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จำนวน 5 ฉบับ ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร/หลักฐานประกอบการให้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ฝ่าย จำนวน 60 คน รวมผู้ให้ข้อมูล ทั้งสิ้น 75 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ และเสนอในรูปตารางประกอบ คำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ของโรงเรียนที่ได้รับความนิยมนมาก ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายบริการ ทั้งหมดเป็นเพศชาย ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีอายุในช่วง 51 - 60 ปี และมีอายุราชการ 31 ปีขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองทั้งหมดมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของโรงเรียนปัจจุบัน ในช่วง 1 - 5 ปี

ภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 51 - 60 ปี มีอายุราชการ 31 ปีขึ้นไป วุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของโรงเรียนปัจจุบันในช่วง 1 - 5 ปี

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ของโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายบริการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีอายุในช่วง 51 - 60 ปี ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วย-ผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองส่วนใหญ่ มีอายุ 31 ปีขึ้นไป ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายบริการทั้งหมดมีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของโรงเรียนปัจจุบัน ในช่วง 1 - 5 ปี

ภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 51 - 60 ปี อายุราชการ 31 ปีขึ้นไป มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ของโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง ทั้งหมดเป็นเพศชาย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปกครองส่วนใหญ่ มีอายุในช่วง 41 - 50 ปี ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีอายุในช่วง 51 - 60 ปี ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายธุรการ และฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการในช่วง 21 - 25 ปี ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริการทั้งหมดมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ของโรงเรียนปัจจุบัน ในช่วง 1 - 5 ปี

ภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 41 - 50 ปี อายุราชการในช่วง 21 - 25 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของโรงเรียนปัจจุบัน ในช่วง 1 - 5 ปี

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก

การบริหารทั่วไป จัดโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน ประกอบด้วยงาน ธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง และงานบริการ การดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงาน

ไม่คล่องตัว การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นปัจจุบัน การประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน ดำเนินงานได้ครบตามแผนปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนครบตาม เกณฑ์มาตรฐานกลาง และการดำเนินงานได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การจัดกิจกรรมเพื่อบำรุงขวัญ และให้กำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการรับ - การจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายมีผลการดำเนินงานตาม หลักฐานการเงิน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน การจัดดำเนินการบำรุงดูแล รักษาอาคารสถานที่มี ผลการดำเนินงาน คือ อาคารสถานที่มีความมั่นคง แข็งแรง สภาพใช้การได้ การจัดระบบรักษา ความปลอดภัยอาคารสถานที่ในโรงเรียน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จัดให้มีอุปกรณ์การสื่อสารครบ ตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง ผลการดำเนินงานการบริหารทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ

งานธุรการ มีการดำเนินงานธุรการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้าง งานธุรการประกอบด้วย งานสำนักงาน งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ และงาน ทะเบียนและสถิติ การปฏิบัติงานของบุคลากรงานธุรการมีความถูกต้อง เรียบร้อย การดำเนินงาน การลงทะเบียนรับ - ส่งเอกสารหนังสือราชการมีการตรวจสอบและติดตามเรื่องได้อย่างรวดเร็ว การจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินงานด้วยความรวดเร็วทันเวลา การจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ ดำเนินการได้ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน การตรวจสอบพัสดุประจำปีดำเนินการได้ทัน เวลาที่กำหนด การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและลูกจ้างดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตาม ระเบียบที่กำหนด เป็นปัจจุบัน หลักฐานการปฏิบัติราชการที่จัดทำมีความเรียบร้อย ผลการ ดำเนินงานธุรการต้องปรับปรุง โดยให้เพิ่มจำนวนบุคลากร และปรับหน้าความรับผิดชอบ

งานวิชาการ มีการดำเนินงานวิชาการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้าง งานวิชาการประกอบด้วย งานพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ งานทะเบียน งานวัดผลและ ประเมินผล งานแผนงานและสารสนเทศ มีการจัดกลุ่มวิชาเรียนประเภทวิชาการ มีการจัดทำ ตารางสอนโดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง การดำเนินงานจัดครูเข้าสอนแทน การดำเนินงาน พัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอน และการจัดสอนซ่อมเสริมได้ผลเป็นที่น่าพอใจ มีการจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง กิจกรรมตามหลักสูตรที่ จัดคือ ลูกเสือ รักษาดินแดน กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตามโครงการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ดำเนินการได้ครบถ้วน มีการจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนครบทุกหมวดวิชา มีการจัด

กิจกรรมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อ มีการวิเคราะห์ข้อสอบครบทุกรายวิชา ผลการดำเนินงานวิชาการเป็นที่น่าพอใจ

งานปกครองนักเรียน มีการดำเนินงานปกครองนักเรียนครบตามแผน ปฏิบัติโครงสร้างงานปกครองนักเรียนประกอบด้วย งานสำนักงาน งานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม งานรักษาความปลอดภัย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ต้องปรับปรุง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนต้องปรับปรุง โดยให้มีการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

งานบริการ มีการดำเนินงานบริการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานบริการส่วนใหญ่ประกอบด้วย งานสำนักงาน งานบริการโภชนาการ งานบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้มีปริมาณที่เพียงพอ การจัดบริการโภชนาการ ต้องปรับปรุง ควรมีการรักษาความสะอาดให้มากขึ้น การจัดบริการสุขภาพอนามัยต้องปรับปรุง การจัดบริการห้องสมุด และสไลด์ทัศนอุปกรณ์ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานบริการเป็นที่น่าพอใจ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมที่สร้างเกียรติประวัติของโรงเรียน คือ กิจกรรมทางด้านวิชาการ มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนโดยจัดทำวารสาร มีองค์การที่สนับสนุนโรงเรียน คือ สมาคมผู้ปกครองและครู ได้ให้การช่วยเหลือโรงเรียน โดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และให้ความช่วยเหลือบริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน

โรงเรียนที่ได้รับความนิยมนปานกลาง

การบริหารทั่วไป จัดโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง และงานบริการ การดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงานไม่คล่องตัว ควรปรับปรุงโดยกำหนดงานที่มอบหมายให้มีความเหมาะสมตามโครงสร้าง มีการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน และ

จัดกิจกรรมเพื่อบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ดำเนินการได้ครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการรับ - การจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน การใช้จ่ายมีผลการดำเนินงานตามหลักฐานการเงิน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การจัดดำเนินการบำรุงดูแล รักษาอาคารสถานที่ผลการดำเนินงานคือ อาคารสถานที่มีความมั่นคง แข็งแรง มีสภาพใช้ได้ การจัดระบบรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ในโรงเรียน ต้องปรับปรุง โดยให้มีการเข้มงวดการอยู่เวรกลางคืน จัดให้มีอุปกรณ์การสื่อสารครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง ผลการจัดบริการสื่อสารคมนาคมในโรงเรียนและการจัดบริการด้านประชาสัมพันธ์ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานการบริหารทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ

งานธุรการ มีการดำเนินงานธุรการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานธุรการประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ และงานทะเบียนและสถิติ การดำเนินงานการลงทะเบียนรับ - ส่งเอกสาร หนังสือราชการ เป็นปัจจุบัน การจัดบริการเกี่ยวกับงานสารบรรณ ผู้รับบริการมีความพอใจ การจัดทำบัญชีพัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ ดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบ เป็นปัจจุบัน การตรวจสอบพัสดุประจำปี ดำเนินการได้ทันเวลาที่กำหนด การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และลูกจ้าง ดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ ดำเนินการได้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน หลักฐานการปฏิบัติราชการที่จัดทำมีความเรียบร้อย และเป็นปัจจุบัน ผลการดำเนินงานธุรการเป็นที่น่าพอใจ

งานวิชาการ โครงสร้างงานวิชาการ ประกอบด้วยงานหลัก คือ งานหมวดวิชา งานทะเบียน และงานวัดผลและประเมินผล มีการจัดกลุ่มวิชาเรียน ประเภทวิชาการ และวิชาชีพ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การดำเนินงานจัดครูเข้าสอนแทนต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำแบบเรียนสำเร็จรูป และมีระบบการติดตามการดำเนินงานที่ชัดเจน ผลการดำเนินงานจัดสอนซ่อมเสริม ต้องปรับปรุง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง กิจกรรมตามหลักสูตรที่จัดคือ ลูกเสือ เนตรนารี รักษาดินแดน กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตามโครงการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ดำเนินการได้ครบถ้วน มีการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อ การจัดทำทะเบียนนักเรียนมีความชัดเจน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ผลการดำเนินงานวิชาการเป็นที่น่าพอใจ

งานปกครองนักเรียน โครงสร้างงานปกครองนักเรียนทุกโรงเรียนประกอบด้วยงานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนต้องปรับปรุงโดยประสานงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนต้องปรับปรุง ให้มีการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น

งานบริการ มีการดำเนินงานบริการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานบริการส่วนใหญ่ประกอบด้วย งานบริการโภชนาการ งานบริการสุขภาพอนามัย งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้มีปริมาณที่เพียงพอ การจัดบริการโภชนาการต้องปรับปรุง ให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร การจัดบริการสุขภาพอนามัย แลการจัดบริการห้องสมุดได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ต้องปรับปรุงโดยเพิ่มจำนวนบุคลากร การดำเนินงานบริการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมที่สร้างเกียรติประวัติของโรงเรียนคือ กิจกรรมทางด้านจริยธรรมและคุณธรรม และกิจกรรมทางด้านบริการชุมชน มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนโดยจัดทำวารสาร มีองค์การที่สนับสนุนโรงเรียน คือ สมาคมผู้ปกครองและครู และมูลนิธิ ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนด้านทุนทรัพย์ ผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน

โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย

การบริหารทั่วไป จัดโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง และงานบริการ การดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงานมีความคล่องตัว มีการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง แต่การดำเนินงานต้องปรับปรุงโดยให้พิจารณาความเหมาะสมของงานที่มอบหมาย การจัดกิจกรรมเพื่อบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการรับ - การจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายมีผลการดำเนินงานตามหลักฐานการเงินถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ผลการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การจัดดำเนินการบำรุงดูแล รักษาอาคารสถานที่ที่มีผลการดำเนินงานคือ อาคารสถานที่มี

ความมั่นคง แข็งแรง มีสภาพใช้การได้ การจัดระบบรักษาความปลอดภัย อาคารสถานที่ในโรงเรียน ต้องปรับปรุง ด้านการสื่อสารจัดให้มีอุปกรณ์ครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง ผลการดำเนินงานการบริหารทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ

งานธุรการ โครงสร้างงานธุรการ ประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี และงานทะเบียนและสถิติ การปฏิบัติงานของบุคลากรงานธุรการมีความถูกต้องเรียบร้อย การจัดทำบัญชีวัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ ดำเนินการได้ถูกต้องตามระเบียบ การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครู และลูกจ้าง ดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ ดำเนินการได้ครบถ้วน หลักฐานการปฏิบัติราชการที่จัดทำมีความเรียบร้อย ผลการดำเนินงานธุรการต้องปรับปรุงในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ

งานวิชาการ โครงสร้างงานวิชาการ ทุกโรงเรียนจัดให้มีงานสำนักงาน มีการจัดกลุ่มวิชาเรียนประเภทวิชาการ ผลการดำเนินงานจัดครูเข้าสอนแทน ต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำแบบเรียนสำเร็จรูป และมีระบบติดตามการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินงานจัดสอนซ่อมเสริมต้องปรับปรุงให้มีการติดตามงานอย่างชัดเจน กิจกรรมตามหลักสูตรที่จัดคือ ลูกเสือ เนตรนารี รักษาดินแดน กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตามโครงการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ดำเนินการได้ครบถ้วน มีการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อ การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผล ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน การจัดทำทะเบียนนักเรียนมีความชัดเจน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ผลการดำเนินงานวิชาการต้องปรับปรุง โดยให้เพิ่มจำนวนบุคลากร และให้มีการนิเทศอย่างจริงจัง

งานปกครองนักเรียน มีการดำเนินงานปกครองนักเรียนครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานปกครองนักเรียนทุกโรงเรียนประกอบด้วย งานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนต้องปรับปรุง ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนต้องปรับปรุง โดยให้มีการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น

งานบริการ มีการดำเนินงานบริการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานบริการส่วนใหญ่ประกอบด้วย งานบริการโภชนาการ งานบริการสุขภาพอนามัย งานบริการโสตทัศนอุปกรณ์ งานประชาสัมพันธ์ งานอาคารสถานที่ การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้มีปริมาณที่เพียงพอ การจัดบริการโภชนาการ บริการสุขภาพอนามัย และบริการห้องสมุดได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ต้องปรับปรุง สภาพห้องทำงานและเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ การดำเนินงานบริการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมที่สร้างเกียรติประวัติของโรงเรียน คือ กิจกรรมทางด้านบริการชุมชน มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนโดยจัดทำวารสาร มีองค์การที่สนับสนุนโรงเรียน คือ สมาคมผู้ปกครองและครู มูลนิธิ ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนด้านทุนทรัพย์ ผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน และการรวบรวมข้อมูลจากชุมชน

ภาพรวม

การบริหารทั่วไป โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง และงานบริการ การดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงานไม่คล่องตัว การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นปัจจุบัน การประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนดำเนินงานได้ครบตามแผนปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง แต่การดำเนินงานต้องปรับปรุงโดยให้พิจารณาความเหมาะสมของงานที่มอบหมาย การจัดกิจกรรมเพื่อบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการรับ - การจ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน การใช้จ่ายมีผลการดำเนินงานตามหลักฐานการเงิน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ผลการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง การจัดทำแผนการบำรุง ดูแล รักษาอาคารสถานที่มีผลการดำเนินงานคือ อาคารสถานที่มีความมั่นคง แข็งแรง มีสภาพใช้ได้ การจัดระบบรักษาความปลอดภัย อาคารสถานที่ในโรงเรียน ต้องปรับปรุงโดยให้มีการเข้มงวดการอยู่เวรกลางคืน จัดให้มีอุปกรณ์การสื่อสารครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง ผลการจัดบริการสื่อสารคมนาคมในโรงเรียน และบริการด้านประชาสัมพันธ์ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานการบริหารทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ

งานธุรการ มีการดำเนินงานธุรการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานธุรการประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ และงานทะเบียนและสถิติ การปฏิบัติงานของบุคลากรงานธุรการ มีความถูกต้อง เรียบร้อย การดำเนินงานการลงทะเบียนรับ - ส่งเอกสารหนังสือราชการ เป็นปัจจุบัน และมีการตรวจสอบและติดตามเรื่องได้อย่างรวดเร็ว การจัดบริการเกี่ยวกับงานสารบรรณ ผู้รับบริการมีความพอใจ การจัดซื้อจัดจ้างดำเนินงานด้วยความรวดเร็วทันเวลา การจัดทำบัญชีวัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ ดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบ เป็นปัจจุบัน การตรวจสอบวัสดุประจำปี ดำเนินการได้ทันเวลาที่กำหนด การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและลูกจ้าง และทะเบียนที่ราชพัสดุ ดำเนินการได้ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด เป็นปัจจุบัน หลักฐานการปฏิบัติราชการที่จัดทำมีความเรียบร้อย เป็นปัจจุบัน การดำเนินงานธุรการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

งานวิชาการ มีการดำเนินงานวิชาการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานวิชาการประกอบด้วย งานหลัก คือ งานทะเบียน และงานวัดผลและประเมินผล มีการจัดกลุ่มวิชาเรียนประเภทวิชาการ และวิชาชีพ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การดำเนินงานจัดครูเข้าสอนแทนต้องปรับปรุง ให้มีระบบการติดตามการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานจัดสอนซ่อมเสริมต้องปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนครบตามเกณฑ์มาตรฐานกลาง กิจกรรมตามหลักสูตรที่จัดคือ ลูกเสือ วิชาดินแดน กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตามโครงการพัฒนาครูทางด้านวิชาการ ดำเนินการได้ครบถ้วน มีการจัดทำแผนการสอนครบทุกหมวดวิชา มีการจัดกิจกรรมสนับสนุนการผลิตสื่อ การจัดทำทะเบียนนักเรียนชัดเจน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ผลการดำเนินงานวิชาการต้องปรับปรุง โดยเพิ่มจำนวนบุคลากร

งานปกครองนักเรียน มีการดำเนินงานปกครองนักเรียนครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างส่วนใหญ่ประกอบด้วยงานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ต้องปรับปรุงโดยประสานงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนต้องปรับปรุง โดยให้มีการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น

งานบริการ มีการดำเนินงานบริการครบตามแผนปฏิบัติการ โครงสร้างงานบริการทุกโรงเรียนประกอบด้วย งานบริการโภชนาการ งานบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้มีปริมาณที่เพียงพอ การจัดบริการโภชนาการต้องปรับปรุงในเรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร การจัดบริการสุขภาพอนามัย และห้องสมุดได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ต้องปรับปรุงโดยเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ให้มากขึ้น การดำเนินงานบริการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมที่สร้างเกียรติประวัติของโรงเรียน คือ กิจกรรมทางด้านบริการชุมชน มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน โดยการจัดทำวารสาร มีองค์การที่สนับสนุนโรงเรียน คือ สมาคมผู้ปกครองและครู ให้การช่วยเหลือโรงเรียนด้านทุนทรัพย์ ผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องปรับปรุงให้มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

การบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมากทุกโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยจัดทำในรูปเอกสาร และบันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยเห็นว่า ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการวางแผนการบริหารงานในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ถ้ามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี ย่อมจะส่งผลต่อระบบการวางแผนที่ดี ที่จะเป็นแนวทางให้การดำเนินงานทุกด้านบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยบางโรงเรียน มีการกำหนดงานแผนงาน เป็นฝ่ายหนึ่งของโครงสร้างของการบริหารโรงเรียน และผลการดำเนินงานการบริหารงานของโรงเรียนมีความคล่องตัว ผู้วิจัยเห็นว่างานข้อมูลสารสนเทศ และงานแผนงานมีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหารโรงเรียนพัฒนางานในส่วนนี้ให้ชัดเจนอย่างมีระบบ น่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมชัย รัตนกรี (2540) ได้กล่าวถึงการปฏิรูประบบบริหารสถานศึกษาด้านการปฏิรูประบบองค์กรในสถานศึกษาว่า การจัดองค์กรสายงานแบบใหม่ จะเพิ่มฝ่ายแผนงาน

และวิจัย ซึ่งประกอบด้วยงานแผนงานและงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ งานวิเคราะห์วิจัยเพื่อการเรียนการสอน และการบริหารงานระบบประเมินการปฏิบัติงาน งานค้นคว้า และพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีการสอน งานส่งเสริมศักยภาพบุคลากร

งานธุรการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานธุรการของโรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก และนิยมน้อยต้องปรับปรุง ในด้านบุคลากรให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น และให้มีความเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการ เมื่อพิจารณาถึงผลการปฏิบัติงานธุรการของบุคลากร จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก มีผลการปฏิบัติงานเป็นที่น่าพอใจมากกว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลาง และนิยมน้อย ผู้วิจัยเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร จะสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรและบำรุงขวัญ ให้กำลังใจแก่บุคลากรแล้ว น่าจะมีการติดตามว่ากิจกรรมที่จัดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรเหล่านั้นหรือไม่ ทั้งนี้เพราะถ้าบุคลากรมีความพึงพอใจ จะก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่ง เสนาะ ดิยาวี (2527 อ้างถึงในสำนักงาน ก.ค. กงตรวจสอบ และทะเบียนประวัติ, 2539) กล่าวว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากร ในหน่วยงานว่า การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นการใช้นุขยสัมพันธ์ เพื่อสร้างขวัญระหว่างบุคลากร ให้เกิดขึ้นภายในองค์การที่ดี และโดยการสร้างบรรยากาศในที่ทำงานที่ส่งเสริมให้สมาชิกองค์การ เกิดความพอใจในการทำงาน และมีความรู้สึกตัวว่ามีความสำคัญต่อองค์การ และเมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และบำรุงขวัญ ให้กำลังใจแก่บุคลากรตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่กำหนด จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของการส่งบุคลากรไปศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งโรงเรียนที่ได้รับความนิยมมากจะมีการส่งบุคลากรไปศึกษาเพิ่มเติมมากกว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลาง และนิยมน้อย ผลการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร มีการจัดดำเนินงานทุกด้านตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) ที่ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการส่งเสริมให้คนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถ เพิ่มขึ้นเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ถ้าหากโรงเรียนได้จัดให้มีสวัสดิการให้ผลประโยชน์ตอบแทน จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียงอีกด้วย แล้วจะเป็นการบำรุงขวัญให้บุคลากรมีกำลังใจ ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินงานธุรการที่ต้องมีการปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับหน้าที่ของบุคลากรในสายงาน สามารถจะแก้ไขได้โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรให้ขวัญ กำลังใจ ในสิ่งที

ต้องการและมีการติดตามผล เพื่อให้ผู้รับเกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ

งานวิชาการ จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย ผลการดำเนินงานด้านวิชาการต้องปรับปรุง โดยเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และให้มีการนิเทศงานอย่างจริงจัง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยต้องการพัฒนาการนิเทศการศึกษาให้ชัดเจน ซึ่ง กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษาถึงเหตุผล คือ การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และการศึกษาของประเทศปัจจุบันยังไม่สามารถจะรักษาไว้ได้ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ ได้มีการประสานและร่วมมือกันอย่างจริงจังแล้ว จะช่วยทำให้การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านวิชาการให้ดีขึ้น ทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนได้พัฒนาตามไปด้วย จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลาง และนิยมน้อย ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายหลักของโรงเรียน มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลางและนิยมน้อย มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญของการทำงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน และเป็นงานที่แสดงถึงมาตรฐาน หรือคุณภาพการศึกษาดังนั้น จึงได้กำหนดนโยบาย และเป้าหมายหลักของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่พิจารณาการเรียนการสอนเป็นอันดับแรกในการเลือกโรงเรียนเข้าเรียนในชั้น ม.1 ให้กับนักเรียนใน ปกครอง (ฝ่ายวิจัยและประเมินผล กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2537) ทั้งนี้ สอดคล้องกับที่ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2540) กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาเริ่มที่ห้องเรียนในโรงเรียน คือ ปฏิรูปการเรียนการสอนในห้องเรียน ถ้าการสอนในแต่ละคาบ แต่ละวิชา ได้ผลอย่างจริงจัง จึงจะได้ชื่อว่าเป็นห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ สร้างคุณภาพได้มาตรฐานสูงด้านการจัดสอนแทน ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2532) ได้กำหนดการจัดสอนแทนตามระดับคุณภาพการปฏิบัติงานว่า ให้มีการจัดครูเข้าสอนแทน ให้มีแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอนแทนที่แน่นอนและเหมาะสม ให้มีการปฏิบัติตามแนวนั้นอย่างสม่ำเสมอ การจัดครูเข้าสอนแทนต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความถนัดในวิชาที่ขาดนั้น หรือมีการใช้อุปกรณ์ เช่น ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป วีดิทัศน์ ฯลฯ แทนครูที่ขาด

ให้มีการจัดทำข้อมูลสถิติ และประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการจัดครูเข้าสอนแทน ซึ่งในการปฏิบัติจริง จากข้อมูลที่ปรากฏจากการทำวิจัย พบว่า การจัดการครูเข้าสอนแทนยังประสบปัญหาอยู่ เนื่องจากครูที่จัดให้เข้าสอนแทน และสามารถสอนแทนกันได้จริง ๆ นั้น สามารถดำเนินการได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานในโรงเรียน นอกจากการสอนแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นที่ต้องปฏิบัติหลายด้าน จึงมีปัญหาในเรื่องการจัดสอนแทน ที่ต้องคำนึงถึงผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความถนัดในวิชาที่ขาด แต่สิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาด้านนี้ได้คือ การใช้อุปกรณ์การสอนแทน เช่น แบบเรียนสำเร็จรูป ประกอบกับทั้งต้องมีระบบการจัดการที่ดีของการบริหารงานของผู้ที่รับผิดชอบในส่วนนี้ด้วย ส่วนการจัดสอนซ่อมเสริม จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน โดยเฉพาะจัดดำเนินการในวันเสาร์ ดำเนินการในลักษณะสอนเสริมพิเศษ และมีสมาคมผู้ปกครองและครูให้การสนับสนุน จัดดำเนินการสอนเป็นกลุ่ม มีลักษณะไม่แตกต่างจากการสอน ในชั้นเรียนปกติเท่าใดนัก ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องชี้แจงถึงความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริมตลอดจนวิธีสอนให้ครูผู้สอนได้เข้าใจ และต้องมีการติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอด้วย ซึ่ง กิติมา ปรีดีติติก (2532) ได้กล่าวถึง การสอนซ่อมเสริมว่าหมายถึงการสอนพิเศษนอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขส่วนบกพร่องที่พบเห็นในตัวนักเรียน การสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนทันเพื่อน ช่วยให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจ มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย ได้สัมฤทธิ์ผล ช่วยให้นักเรียนที่เรียนดีเรียนเก่ง ได้มีโอกาสเสริมความรู้ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น คุณภาพได้มาตรฐานสูง

งานปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่ต้องปรับปรุงแก้ไขโดยให้มีการประสานงานของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น และโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลางและนิยมน้อยให้มีการติดตามผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินงานปกครองส่วนใหญ่โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย จะมีการดำเนินงานค่อนข้างมาก แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการประเมินผล ซึ่งถ้าทุกโรงเรียนได้ดำเนินการประเมินผลงานปกครองนักเรียน จะทำให้การบริหารงานปกครองนักเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะจะได้ทราบ ข้อบกพร่อง ปัญหาต่าง ๆ ที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขงานปกครองนักเรียนให้พัฒนายิ่งขึ้น ซึ่ง ธานี สมบูรณ์บุรณะ (2540) ได้กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลมีความสำคัญมาก การดำเนินงานที่ปฏิบัติกันอยู่ ส่วนมากไม่มีการประเมินผลหรือประเมินผลแล้วไม่มีการติดตาม ซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่ามีอะไรจะต้องแก้ไข และปรับปรุงพัฒนาต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่า

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะใช้รูปแบบใด หรือวิธีการใดจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยประสานงานของผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบปัญหา และแนวทางปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันได้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกประเภทส่วนใหญ่มีการดำเนินการแก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยการลงโทษ และโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยส่วนใหญ่ได้ใช้หลักจิตวิทยา เสริมสร้างกิจกรรมอีกด้วย ผลการดำเนินงานแก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก และนิยมปานกลาง ต้องปรับปรุงแก้ไข ส่วนโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยการดำเนินงานได้ผลเป็นที่น่าพอใจ สำหรับข้อควรปรับปรุงแก้ไข โรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลางส่วนใหญ่ให้ครูสำนักในหน้าที่ปกครองให้มากขึ้น และให้มีการประสานงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันรับผิดชอบ โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย ส่วนใหญ่ให้มีการประสานงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยได้พยายามทุกรูปแบบที่จะแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานก็ได้ผลเป็นที่พอใจ แต่ก็พยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขต่อไปอีก ซึ่งกรมสามัญศึกษา (2520) กล่าวว่า การบริหารงานปกครองที่มีประสิทธิภาพทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ความสามารถของตนเอง และช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของชาติ เพราะถ้าหากนักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย กระบวนการเรียนการสอนก็ไม่ได้ผลสมบูรณ์ ดังนั้นโรงเรียนต่าง ๆ จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขการปกครองนักเรียนควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอนเสมอ ส่วนการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนทุกโรงมีการจำลองรูปแบบการเลือกตั้งจัดกิจกรรมในโรงเรียน โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก และนิยมปานกลาง ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ชุมชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมาก และนิยมปานกลางได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ส่วนโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยต้องปรับปรุงแก้ไข โดยโรงเรียนที่ได้รับความนิยมปานกลาง และนิยมน้อยให้มีการติดตามงานมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนที่ได้รับความนิยมมากและนิยมปานกลางมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อย แต่โรงเรียนที่ได้รับความนิยมน้อยก็ได้พยายามปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวต้องมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ข้อที่ 7. การศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย จะเร่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการบริหาร การเรียนรู้ และบรรยากาศในโรงเรียนที่เสริมสร้าง

ความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน (กรมสามัญ-ศึกษา, 2540)

งานบริการ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานบริการจะขึ้นอยู่กับเป้าหมายในการบริหารงานของโรงเรียนว่ามุ่งเน้นในด้านใด โรงเรียนที่มุ่งเน้นพัฒนาทางด้านวิชาการ จะกำหนดให้งานบริการในส่วนที่สนับสนุนงานวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารงาน เช่น งานบริการห้องสมุด งานโสตทัศนอุปกรณ์ งานแนะแนว ส่วนโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาโรงเรียนในภาพรวม กำหนดให้งานบริการทุกประเภทเป็นส่วนที่สนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียนในภาพรวม ทั้งนี้การกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับสภาพความจำเป็นของโรงเรียนและท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานบริหารด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานด้วยความคล่องตัว ซึ่ง รสริน ปิตินันท์ (2535) ได้กล่าวว่า งานบริการเป็นงานที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานบริหารด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริการนอกจากจะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มที่แล้วยังเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษาโดยตรงแก่นักเรียนอีกด้วย ส่วนการจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมสำหรับการให้บริการด้านต่าง ๆ นั้น สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ การรักษาความสะอาดของสถานที่ และความเหมาะสมของลักษณะงานบริการ แต่ละประเภท ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและพัฒนางานในส่วนนี้ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารงานส่วนอื่น ๆ ในโรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มีผลโดยตรงต่อตัวนักเรียน ซึ่งดุขฎี พงศ์ศาสตร์ (2540) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการสอน ต้องมีการให้บริการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ศึกษาค้นคว้าอย่างเท่าเทียมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งทางโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ

1. มีการพัฒนาห้องสมุดให้มีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งห้องสมุดกลาง ห้องสมุดในห้องเรียน และห้องพิเศษอื่น ๆ
2. การพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ช่วยการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยพัฒนาห้องสอนคอมพิวเตอร์ ศูนย์เครือข่าย Internet ศูนย์ผลิตสื่อและศูนย์วัดผลประเมินผลในการตรวจข้อสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
3. พัฒนาห้องโสตทัศนศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น

4. พัฒนาห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยใช้คอมพิวเตอร์ให้เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษาที่สามารถแยกนักเรียนฝึกปฏิบัติตามศักยภาพของนักเรียน

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทุกประเภท ไม่มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยเฉพาะ แต่ได้มีการดำเนินงานภายใต้หน่วยงานอื่น เช่น เป็นส่วนหนึ่งของงานบริการ หรืองานย่อยที่เป็นส่วนหนึ่งของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้จำแนกเป็นงานย่อยของงานแต่ละฝ่ายตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน เช่น การบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง และงานบริการ เป็นต้น การจัดทำโครงสร้างการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากข้อมูลที่ปรากฏจากการวิจัย ยังไม่มีการจัดทำโครงสร้าง และดำเนินการอย่างชัดเจน ทั้งที่งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้การบริหารงานของโรงเรียนดำเนินไปด้วยความคล่องตัว สอดคล้องกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน เป็นแหล่งผลิต พัฒนาและคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน เป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรมและบริการต่าง ๆ เกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และโครงสร้างการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ไม่สอดคล้องกัน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กำหนดให้ดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่ไม่ได้กำหนดไว้ในโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ดังนั้นจึงเกิดปัญหาการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายใด แต่ส่วนใหญ่ได้กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริการหรืออาจจำแนกงานเป็นส่วนย่อยขึ้นอยู่กับหลายฝ่ายตามความเหมาะสม และสภาพความจำเป็นของโรงเรียน ดังนั้น การจัดทำโครงสร้างการบริหารงานของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงไม่ชัดเจน และไม่มีการจัดทำเมื่อไม่มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบงานตามโครงสร้าง และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ จึงไม่มีการจัดทำอย่างชัดเจน ถ้าผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และได้ดำเนินการให้เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เทียบเท่าฝ่าย มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน

อย่างชัดเจน มีผู้รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารงาน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินงานตามแผนที่จัดทำ จะทำให้การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีระบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 (2539) ในด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาที่เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน คุณภาพทัดเทียมกัน และให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ให้กระจายอำนาจการกำหนดนโยบาย และการบริการโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้กับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการของสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรพล ชีรรัตนพันธ์ (2521) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า ทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองเข้าใจนักเรียน และร่วมมือกันในการอบรมดูแล และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้เกิดความอบอุ่นเมื่ออยู่ในโรงเรียน และชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ทุกโรงเรียนควรมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ
2. ควรกำหนดงานแผนงานและสารสนเทศ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้เทียบเท่าฝ่าย ตามโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน
3. ควรมีการจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ สำหรับการดำเนินงานทุกงาน
4. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานธุรการ ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
5. โรงเรียนควรมีการนิเทศงานวิชาการอย่างจริงจัง
6. การจัดสอนแทน ควรมีการจัดทำอุปกรณ์ เช่น แบบเรียนสำเร็จรูป
7. การจัดสอนซ่อมเสริม ควรมีการจัดระบบและมีการติดตามผลที่ชัดเจน
8. งานปกครองนักเรียน ควรมีการประสานงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างมีระบบที่ชัดเจน
9. งานปกครองนักเรียน ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างมีระบบที่ชัดเจน

10. โรงเรียนควรใช้หลักจิตวิทยาจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน
11. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มากขึ้น
12. การจัดโครงสร้างการบริหารงานบริการ ควรสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนด และดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน
13. โรงเรียนควรจัดทำโครงสร้างการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบ และมีการรวบรวมข้อมูลจากชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย